

Økonomi i økologiske afgrøder 2024

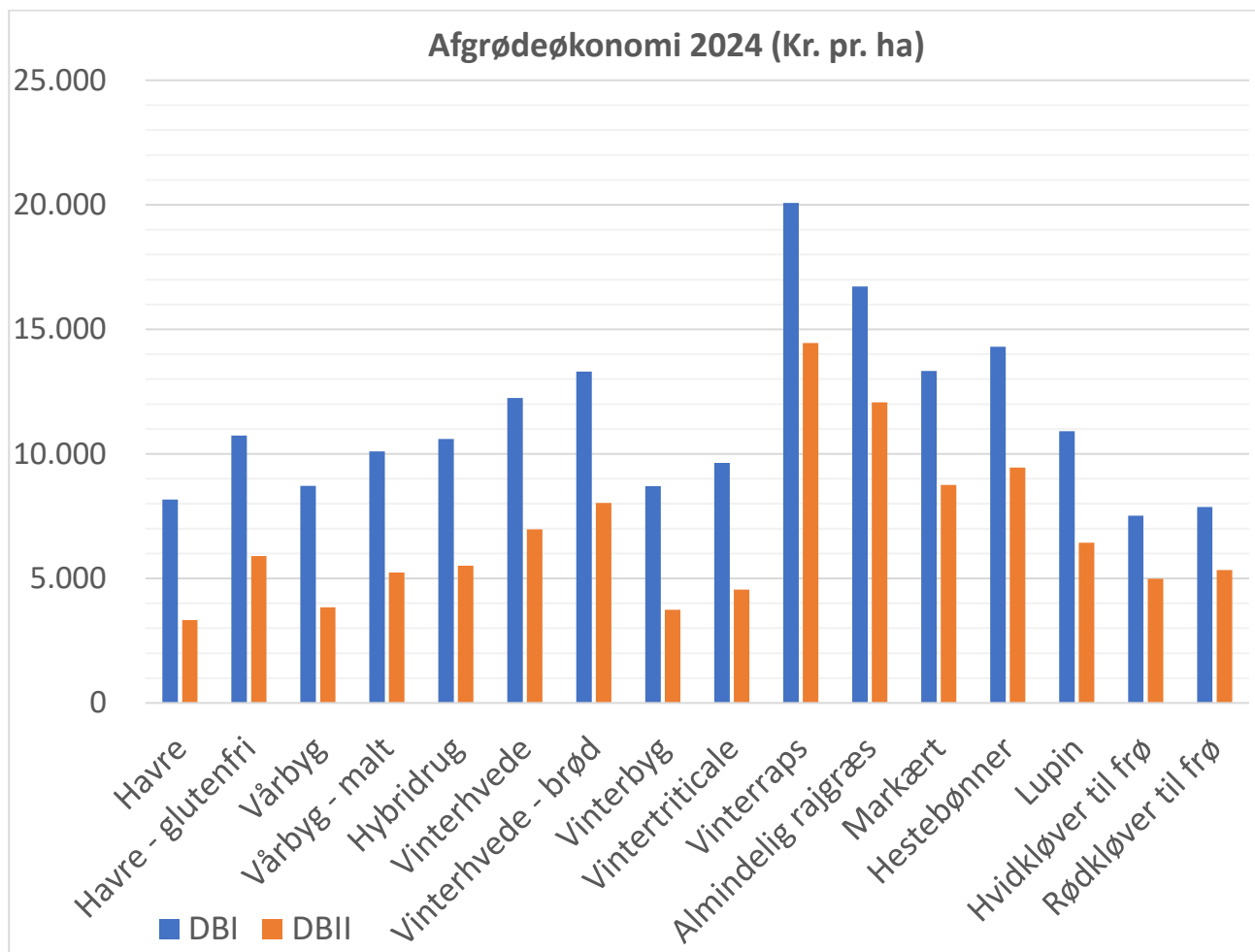
Høsten 2023 er endnu ikke overstået, den har været besværlig, våd og dyr. Kombineret med en vækstsæson der startede vådt, gik over i tørke videre til den vådeste juli i 100 år, hagl og blæsevejr og ellers bare mere regn, så skal man selvfølgelig lige tage luft ind og tænke over hvad man vil satse på til næste år.

Hvis man kun ser på forventning til pris og gennemsnitsudbytter, så fremgår det af figur 1. hvilke afgrøder der har den bedste økonomi.

Det er vores forventning priserne i 2024 vil ligne dem vi har set i 2023, med mindre justeringer.

Hvilke afgrøder skal man så vælge det handler i høj grad om forudsætninger på de enkelte ejendomme, men det vil typisk være klogt at sprede afgrødevalget.

Det vil også være en god ide, hvis man i den kommende planlægningssæson sætter fokus hvordan man på den enkelte ejendom bedst håndterer de voldsomme udsving i vejret vi har oplevet i 2023.

Vinterhestebønner

I 2022 blev der solgt ca. 2700 tons økologisk udsæd af hestebønner. Hestebønnerne kan både indgå som en vigtig del af proteinforsyningen til husdyr og bruges som fødevarer. De egner sig til lerjorde med god vandforsyning eller god sandjord med mulighed for vanding, da de er meget tørkefølsomme. Har man hestebønner på sandede jorde der kræver vanding, skal der vandes fra planterne begynder blomstring til det ønskede antal bælg er sat. Mangler de vand i denne periode, har det direkte negativ effekt på sætningen af bælg og dermed udbyttet. Humus- og lavbundsjarde egner sig ikke. Har markerne et højt tryk af rod ukrudt, egner de sig heller ikke. Hestebønnerne anbefales sået i 8 cm's dybde og på arealer der ikke har været ærter eller hestebønner på de sidste 5 år.

Dette skyldes blandt andet at hestebønne både rammes af sædskiftebetingsende og ukrudtsbårne sygdomme. Prioriter derfor at anvende sygdomsfri udsæd og placer den rigtigt i sædskiftet. Benyttes der egen udsæd, så prioriter at få udsæden analyseret for sygdomme. Hestebønnerne kan rammes af chokoladeplet, hestebønneplet, vikkeskimmel og rust.

Bede- og ærtebladlus er nogle af de alvorligste skadevoldere på hestebønnerne. Bønnefrøbillen er også blevet et stort problem i Danmark. Angrebene kvalitetsforringere fødevarer og udsæd og kan påvirke spireevnen negativt. De små planter angribes af trips og bladrandbiller. De voksne biller gnaver i planterne og lægger sine æg ved planterne. Her vil laverne gnave i de i de N-fikserende rodknolde og gøre store skade.

Hestebønnerne udgør en god vekselafgrøde. Den opsamler kvælstof fra luften, og har derfor en god forfrugtsværdi. Den bør af samme årsag placeres et sted i sædskiftet hvor der er mindst kvælstof til rådighed. Planterne behov for P og K dækkes af jordens reserver. Har man sandjord kan gødskning med svovl eller kalium være nødvendigt.

Figur 1. Vinterhestebønne i blomst på Lolland 12. maj 2023.

Med sorter målrettet etablering sent på efteråret, kan man styrke hestebønnens tolerance overfor tørke. Planterne vil blomstre tidligere og have et mere udviklet rodnet til at modstå de potentielt tørre perioder. Vinterhestebønnerne skal etableres sidst i oktober til først i november. Planterne må ikke nå at udvikle for meget bladmasse inden frosten rammer, da dette kan give vinterskader. Planterne gør sig derfor godt på områder med mindre risiko for frost. Her kunne de f.eks. være tale om kystnære områder. Såning i oktober/ november, giver planterne en fordel i forhold til skadedyr. Væksten vil være foran skadedyrenes forekomst, og de vil derfor være mindre udsatte for angreb af f.eks. bladlus og bladrandbiller. Ved dyrkning af vinterhestebønner, opnår man en tidlig blomstring som minimerer risikoen for tørke i blomstringsperioden og samtidigt øger chancen for en mere tør høst i august med mindre høstbesvær og færre omkostninger til tørring af bønnerne.

Den anbefalede udsædsmængde er 45-50 spiredygtige frø pr. m². Afhængigt af såbedet, sættes spiringsprocenten til 70-85 %.

I øjeblikket er sorterne Gl. Arabella og Augusta tilgængeligt økologisk. Hornsyld arbejder på opformering af nye sorter, men disse vil først være tilgængelige økologiske fra 2024.

Gl. Arabella er kendt for et stabilt højt udbyttepotentiale, lav risiko for skadedyr i foråret, at være buskningsstærk og at nå modenhed omkring 1. august. Den er ligeledes sikker i overvintring og har igennem flere år leveret stabile udbytter. Gl. Arabella har givet 4 tons økologisk i 2023 hos avlere hos Hornsyld. Hornsyld tegner ligeledes gerne fremavlskontrakter på sorten til kommende sæson.

Augusta er en vinterhestebønne med højt udbyttepotentiale, højt proteinindhold, høj stængelstyrke, tidlig blomstring og modning i august.

Udbringning af gødning efter høst

Reglerne for udbringning af organisk gødning efter høst har ændret sig over de senere år, og det er derfor en god idé at læse med her, så du er sikker på at overholde reglerne.

Gylle må frem til 1. oktober udbringes til vinterraps, etablerede og overvintrende græsmarker, olierædike eller gul sennep forud for sukkerroer (OBS skal være sået senest 20. aug.)

Gylle må frem til 15. oktober udbringes til etablerede frøgræsmarker med kontrakt med frøavlsfirma.

Gylle skal nedfældes på sort jord og fodergræs og skal udbringes med slæbeslanger eller slæbesko på etablerede afgrøder.

I særligt nedbørsrige situationer, bliver fristen for raps og fodergræsmarker udsat til 15. oktober. Nedbørsmængderne opgøres løbende fra august til september. Indtil videre er der givet dispensation til 5 nordsjællandske kommuner (Allerød, Fredensborg, Gribskov, Helsingør, Hillerød). Nedbørsdataene opdateres hver onsdag og kan findes her: <https://mst.dk/erhverv/landbrug/nedboersdata/>

Dybstrøelse/fast husdyrgødning må udbringes til vinterafgrøder, der er etableret senest d. 1. september. Det vil i praksis sige vinterraps, græs eller olierædike forud for sukkerroer. Dybstrøelse skal pløjes ned indenfor 4 timer efter udbringning.

Fra d. 1. september til 1. november må der ikke udbringes dybstrøelse eller fast husdyrgødning.

Efter d. 1. november må der udbringes dybstrøelse og fast husdyrgødning på vinterafgrøder eller til nedpløjning forud for vårsæd på JB7-9

Fra d. 1. december må der udbringes dybstrøelse og fast husdyrgødning på vinterafgrøder eller til nedpløjning forud for vårsæd på JB5-6 og JB10-11

På JB1-4 må der først udbringes dybstrøelse eller fast husdyrgødning efter d. 1. februar.

Øgro må udbringes i forbindelse med såning af vintersæd frem til 1. oktober, dog maks. 15 kg N/ha. Øgro skal nedfældes eller nedbringes i jorden.

Ansøgningsrunde for nye Plejetilsagn, gentegning af nye Plejetilsagn og tillæg til Økologisk Arealtilskud

Den 28. september er der frist for ansøgning om nye plejetilsagn, gentegning af udløbne Plejetilsagn og for tillæg til tilsagn under Økologisk Arealtilskud. Tag fat i din konsulent hvis du er i tvivl om dine tilsagn er udløbet eller om du bør søge om et tillæg til Økologisk Arealtilskud. Hvis dit tilsagn om Økologisk Arealtilskud er udløbet, kan du ikke søge om gentegning, men skal i stedet ansøge om det nye et-årige tilsagn Økologisk Arealstøtte i forbindelse med indsendelse af Fællesskema (OBS krav om omlægning af nye økologiske arealer senest d. 1. januar 2024)

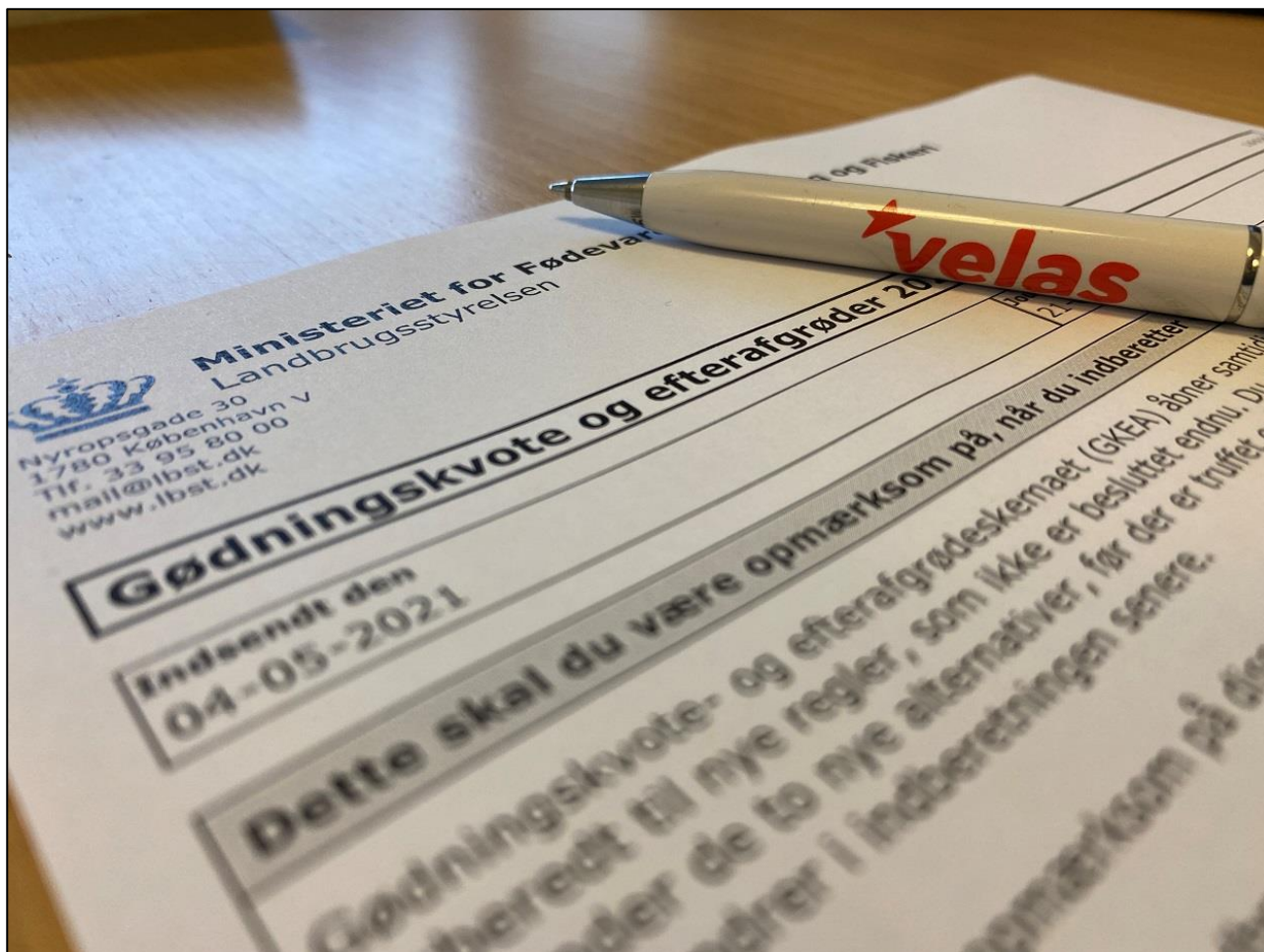

Husk at efterafgrøder skal indberettes

Pligtige efterafgrøder skal indberettes i skemaet "Gødningskvote og Efterafgrøder" i tast-selv senest d. 10. september. Hvis efterafgrøderne ikke er indberettet, tæller de ikke med.

Hvis du har sået efterafgrøder på en anden mark, sået dem efter d. 20. august eller helt måtte droppe at så dem, skal dette også indberettes.

Er du i tvivl om dine efterafgrøder er indberettet korrekt, skal du tage kontakt til din konsulent for at sikre at indberetningen er korrekt.

Fagligt Fokus i marken d. 26. september kl. 10-14.30 om regenerativt landbrug og direkte afsætning – Ringsted

Velas har i samarbejde med Regen Farmer, Innovationscenter for Økologisk Landbrug og Østdansk Landboforening arrangeret et møde om regenerativt landbrug, skovlandbrug og direkte afsætning af egne produkter. Vi skal besøge Søtoftes Gårdmejeri og Kløverlund. Det er gratis at deltage, men kræver tilmelding af hensyn til forplejning. Læs mere og tilmeld dig her [Fagligt Fokus i Marken - Velas | Få skræddersyet rådgivning inden for landbrug](#)

Økologi – Tæt på Fyn

Økologi – tæt på Fyn er et unikt netværk og fællesskab, der arbejder for at matche økologiske producenter med aftagere eller forædlere. Vi arbejder for at skabe nye samarbejder, udvikle tiltag og fremme økologien på Fyn. Det er gratis at være medlem, og Velas arbejder på at skabe kontakterne.

Økologi – Tæt på Fyn er kommet på Facebook. Vi har netop lanceret en gruppe på Facebook, så du kan følge os og vores arbejde med netværket. I vores nye Facebook gruppe vil vi dele inspirerende opslag omkring jeres produkter, jeres virksomheder, hvad der er i sæson, tilbud fra jer, efterspørgsler eller lignende. Kun fantasien sætter grænser. Vi vil også bruge gruppen til at skabe opmærksomhed omkring arrangementer og forhåbentligt fremme de sociale relationer imellem medlemmerne af netværket. Vi håber at I vil følge gruppen, og ligeledes benytte den til at kommunikere internt. I gruppen vil du også kunne følge lidt med i vores hverdag og hvad der rør sig i den fynske økologi.

Du kan finde gruppen ved at søge på "Økologi – tæt på Fyn" på Facebook eller på følgende link:

<https://www.facebook.com/groups/231046499462889/>

Meld dig ind og brug gruppen til at orientere dig om den fantastiske lokale fynske økologi

